

Escolma de textos

ANTONIO NORIEGA VARELA

Texto 1

Do ermo

LABERQUIÑA...

Laberquiña, que te axoitos
das degaradas queivotas
olndo o solvaxe barro,
musa, que a mariña extraños,
ollo as azules montañas
¡desde as platas do desterro!

Esquence o mar, lembra o gado
mitudo, i o regalado
vivir, ¡as tumbadas festas!,
i as cantigas dos pastores,
que fan grinada coas frores
amareliñas das xestas.

Texto 2

Do ermo

A BRÉTEMA

A brétema, ¿ti sabes?, é ceguño:
os piñeides pouco a pouco explora,
i anda sempre descalza, e si se espíña
sangrar, non sangra; pero chorar, chora...

Chora copiosamente a pobresíñal
como chorou Xesús, cal chora a aurora,
i en meus do sol é cada lagrimíña
derramada, unha estrela brilladora...

Lagrimíñas preciasas!, recollelas
mili veces se me ocorre, pra con elas
facer... ¡si xa non soño, ¿que eu faría?!

¿Unha sarta me pides? Lograréina.
¡Como un rei quixera pra unha reinal
como nunca se veu na xoiería.

Texto 3

Do ermo

UNHA BREVE PUCHARQUIÑA

É unha breve pucharquiña
sobre un enorme penedo.

Sin fatuidade urbana,
míranse naquel espello
as forniñas dun carpazo,
a ramaxe dun esvedro,
linda pastora de Anxigo,
i as estrelíñas do ceio.

É unha breve pucharquiña
sobre un enorme penedo.

Texto 4

Do ermo

TODA HUMILDE BELLEZA

Pra dona Purificación de Cora Sabater.

Vago xirón de brétema, atavío
soberbio de hirta xesta, reidora,
fulgurante doña de rocío
(pazo do sol e lagrima da aurora);

raíola de lunar que bica o río,
flor mareliña que entre espíñas chora,
ou das teidas da graña un tenue fio,
toda humilde beleza me namora.

É un vermíño de luz o amigo caro
do meu nume saudoso... Antes reparo
na nudez adorable dunha estrela

que nas rosas dos vales, que sortien,
que nos mantos dos pinos que se engríen,
que nos blondas do mar, que se rebela.

RAMÓN CABANILLAS

Texto 5

No desterro

A PRINCESA ROIBA...

Reza un merto no soute
froido de cereixos
relixioso ofertorio
duns místicos amores.
Pasa un vento de bicos
que vai buscando beixos,
como enxame de abellas
que vai buscando frores.

Fío a fío debulla
súa madeixa a fonte
barbullando chorosa
o verso lexendario
do Paxe de Castiela
afloreco na Ponte
e da Reina encantada
no Pazo solitario.

Nas follas dos salgueiros
pelexas e chitidos.
Un trasto luxurioso
estada en gargalladas
ollando, sobre o espello
das augas, os despidos
copos, cristid e neve,
dun falo de driadadas.

Nas cálices das rosas
hai comunión de orballo.
Mentras no rexio alcázar
xunta ó baleiro trono
por ela espera a corte,
ó sombra dun carballo
lexe a princesa roiba
un encaixe de Ensono.

Texto 6

No desterro

SAVONAROLA

Na praza que o Palazzo Vecchio cerra,
ante a forza do frade florentino,
cambecado o pobo do Duomo, indino
seus fanatismos embruxado berra.
Esquencendo o saqueo de Volterra,
na fogueira que encende Ramolino
ó arroxoar o cadavre, é asasino
das liberdades da súa propia terra.

O Cristo da Edá Media foi queimado.
A negra intransixencia do Papado
as súas cinzas sobre o Arno oventa.
Mais quedounos alísimos tesouro
nesta frase en que o espírito seu denta:
«Cálices de madeira e Bispos de ouro».

Texto 7

No desterro

No máis fondo, no máis fondo
lévoite dentro de min:
Entrache un día xogando,
por sempre quedache alí.

Xa o sabes. ¡Crava o puñal
sin ter compasión de min,
pero non o enterras moito
porque te podés ferir!

Texto 8

Vento mareiro

POMBAS FERIDAS

XI

A roseira do recordo
ten as rosíñas a centos;
nias pode queimar o sol
nias pode arrincar o vento:
florece cando se quere
e dalle o delor recendo.

Texto 9

Vento mareiro

ACCIÓN GALLEGA

Híno

¡Irmáns! ¡Irmáns gallegos!
¡Dende Ortegal ó Miño
a falla do fouciño
fagamos rebrilar!

Que vexa a vila podre,
coveira da canalla,
á Aldea que traballa
disposta pra loitar.

Antes de ser escravos,
irmáns, irmáns gallegos!
que corra a sangue a regos
dende a montana ó mar.

¡Ergámonos sin medo!
¡Que o lume da toxeira
envolva na fogueira
o pazo señorial!

Xa o fato de caciques,
ladróns e herexes, fuxe
ó redentor empuxe
da alma rexional.

Antes de ser escravos,
irmáns, irmáns gallegos!
que corra a sangue a regos
dende a montana ó val.

Texto 10

Da terra asoballada

¡EN PÉ!

¡Irmáns! En pé sereos,
a limpa frente erguida,
envoltos na brancura
da luz que cai de riba,
o corazón aberto
a toda verba amiga,
e nunha man a fouce
e noutra man a oliva,
arredor da bandeira azul e branca,
arredor da bandeira da Galicia,
cantémo-lo dereito
a libre nova vida!

Validos de treidares
a noite da Frouseira
á patria escravizaron
uns reis de Castela.
Comestas polo tempo,
xa affoxan as cadeas...
irmáns asoballados
de xerxes estranxeiras,
ergámo-la bandeira azul e branca!
¡E ó pé da enseña da nazón galega
cantémo-lo dereito
a libertar a Terra!

¡Irmáns no amor á Suevia
de lexendaria historia,
¡en pé! ¡en pé dispostos
a non morrer sin loita!
¡O día do Medulio
con sangue quente e roxa
mercámo-lo dereito
a libre, honrada chouzal

¡Xa está ó vento a bandeira azul e branca!
¡A oliva nunha man, a fouce noutra,
berremos alto e forte:
«¡A nosa terra é nosa!»

Texto 11

Da terra asoballada

O CARBALLO

Cando soio, ó serán, vou paseniño
cara ó fogar, de volta do traballo,
sempre detén meus ollos un carballo
ergueito nun mallón, sobre o camiño.

Lanzal o tronco, as ponlas alongadas,
o follaxe en dose, forte, senlleiro,
ten a medosa traza dun guerreiro
vixiante de castros e valgadas.

Ó chegar ó pé del na atardecida,
da lexendaria idade saudoso,
quixéram ver cadeira froreida

dun rei celta, barbudo, fazañoso,
ou soleada, verdecente ermida
dun santiño aldeán e miragroso.

Texto 12

Na noite estrelecida

A ESPADA ESCALIBOR (fragmento)

É o pobo que, levado das iras do Destiño,
seguindo o rumbo fúixido do sol no seu
camiño,
tramontando da Europa as fragorosas
serras,
dende os castros azúes e as verdecentes
terras

das fontes do Danubio, inqueda, esitante,
atravesou a canle do bravo mar de Atlante
e arribou ós rochedos que o misterioso
druída
siñalara por lindes da terra prometida,
da terra en que repousa afiado as espadas
para as novas, baríles e sangrentas
xornadas;

que os gaélicos bardos das arpas
armoñosas
xa anunciaron os tempos das loitas fazañosas.

Texto 13

Na noite estrelecida

O SONO DO REI ARTUR (fragmento)

Os vellos servidares e os nobres fazañosos
escoutan ó Rei santo trementes e chorosos
e un sopro de misterio de inorada fragancia
bica as frentes reais, revoando na estancia.
¡Galahaz, docemente, diante o Rei axoella
e lle amosira dos ollos a esmeralda onde
espella
crara, fúixida, viva, con ardor de luceiro,
a visión miragrosa do día do Cebreiro:
o cáliz que lampexa fulgor de eternidade
e a pomba renascente da diviña Saudade!

Texto 14

A rosa de cen follas

III

Naceume unha fro no peito,
no furo sombrizo e estreito
crece que dá graría ver.

É bermella. ¡Foi liguída
polo sangue da ferida,
que rachou para nacer!

Texto 15

Versos de alleas terras e de tempos idos.

Sentirás un bater seco, inquedaante,
si pós a man enriba do meu peito:
é un carpinteiro que non fondo, arfante,
labra meu coddelleito.

Bate que bate, con tenzón avesa,
non o podo aturar nin repelir ...
¡Acaba, carpinteiro, acaba apresa
e déixame durmir!

(Versión galega dun poema de Heine)